

Le Devleske lovári mise

Világpremier az eucharisztikus kongresszuson

Nemzetközileg ismert és elismert magyar zenészeket, énekeseket hallhattunk szeptember 1-jén a Szent István-bazilikában, ahol a világon elsőként hangzott fel a „Le Devleske” mise lovári nyelven.

„...a klasszikus zenei műben köszönjön vissza a cigány és a magyar zenére jellemző zenei identitás.”

A zene valódi hidat képez ember és ember között. Származástól függetlenül hirdeti az ember történelmi, szellemi, lelki identitását. A „Le Devleske” nemcsak a roma kisebbségé, hanem mindenkié, aki tudja, hogy az európai kisebbségek mennyi mindenben mentek keresztül a történelem folyamán, embertársaikkal egy közösséget alkotva.

A teljes Biblia szövegét csak pár éve fordították le és adták ki lovári nyelven. A szentmise állandó részeit, amelyeket a nép is énekel, most hiteles zenei megfogalmazásban hallhatjuk különleges, erre az alkalomra íródott kompozíció formájában, élőben a világon elsőként, liturgikus keretek között. Fantasztikus énekesek, nagyszerű kórus, nemzetközileg is ismert zenészek és egy kiváló karmester közreműködésével csendülnek fel a mise dallamai.

A roma mise megalkotására és bemutatására Erdő Péter bíboros, prímás az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra készülve az American Protégé nemzetközi zenei verseny többszörös díjnyertes hegedűművészt, Lakatos Györgyöt kérte meg.

Lakatos György zenészcsaládban nevelkedett; zongorista édesanyja és prímás édesapja óvni próbálták fiukat e nehéz pályától. Nyolcévesen kezdett hegedülni. Tehetségét jól jelzi, hogy 12 évesen felvették a Zeneakadémia (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, LFZE) előkészítő tagozatára. Pár év tanulás után már zeneakadémistaként folytatta tanulmányait Kiss András, majd Szenthelyi Miklós növendékeként. A kiváló hegedűs ma már a Snétberger Zenei Tehetség Központ tanára. 2013-ban elnyerte a New Yorkban megrendezett - fiatal művészek karrierépítését segítő - American Protégé zenei verseny felnőtt kategóriájának első díját és a legjobb előadónak járó oklevelet is.

A lovári mise gondolata pár évvel ezelőtt, egy karácsonyi mise után merült fel a Szent István-bazilikában. Lakatos György felidézte a felkérés körülményeit: „Erdő Péter bíboros, prímás, akivel beiktatása óta kapcsolatban vagyok és megannyi egyházi, világi eseményre kaptam felkérést tőle, a következőket mondta: »Néhány bibliai szöveget lefordítottak lovári nyelvre. A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra készülve szeretném, ha a szövegek meg lennének zenésítve.«” A főpásztor arra kérte a hegedűművészt, hogy a klasszikus zenei műben köszönjön vissza a cigány és a magyar zenére jellemző zenei identitást.

Egy évvel később elkészült az alkotás. A mű alapja a vokális és instrumentális cigányzene. Az újonnan lefordított miseszöveget Ferenc pápa hagyta jóvá.

Lakatos György újabb megbízást kapott: készítse elő a darab bemutatóját. A járvány miatt az ősbemutató csúszott, de szeptember 1-jén – a világon elsőként – felcsendülnek a lovári mise dallamai.

Lakatos György kiváló zenészeket vont be a munkába. A lovári nyelvű szentmise zeneszerzője a mindössze huszonhárom éves, salgótarjáni születésű Oláh Patrik Gergő, aki hétévesen kezdte el zenei tanulmányait szülővárosában, hegedű szakon. A komponálás iránt is ekkortájt kezdett érdeklődni. Középiskolásként a Sugár Rezső Zeneszerzőversenyen második helyen végzett. „Akkor vált nyilvánvalóvá számomra, hogy a zeneszerzés az én utam” – mondta a fiatal tehetség.

A következő mérföldkő az volt, amikor 2017-ben felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem zeneszerzés szakára, *Fekete Gyula* tan-
székvezető, rektorhelyettes osztályába.

Oláh Patrik Gergő első nemzetközi sikerét zeneakadémista gólyaként érte el a Budavári Beethoven Zeneszerzőversenyen, ahol első helyen végzett. Ezt több országos és nemzetközi versenyhelyezés követte, amelyek közül kiemelkedik a Bartók Béla Világverseny, ahol a legjobb tizenkettő közé jutott. A fiatal zenész a 2017-es Sziget Classical Orchestra (Sziget Fesztivál Szimfonikus Zenekara) elsőhegedűse volt, majd a következő évtől az együttes művészeti vezetőjeként bekapcsolódott az esemény szervezésébe is. „A 2019-es Sziget Fesztiválon átélhettem életem egyik legmeghatározóbb élményét. 45 ezer ember előtt léphettem fel a fesztivál nagyszínpadán, ahol az iskolai szekálások ellen szólaltunk fel Drew Dolaz amerikai táncos közreműködésével, aki olyan sztárokkal dolgozott együtt, mint Madonna, Skrillex vagy Rihanna.”

Oláh Patrik Gergő hivatásának tekinti a zeneszerzést és a roma kultúra terjesztését. Jelenleg a Zeneakadémia mesterszakos hallgatója.

Az ősbemutatón hallhatjuk a *Belvárosi Ferences Kántorátust*, *Kecskés Mónika* karnagy, a belvárosi ferences templom egyházzenei igazgatója és orgonistája vezetésével. A Kántorátus másik csoportja a Greccio Énekegyüttes. A szóla és az énekegyüttes kiemelt alkalmakkor közösen szolgál. 2017-ben, alapításuk tizenötödik évfordulóján változott a nevük Belvárosi Ferences Kántorátusra.

A Nemzeti Filharmonikus Zenekar kamarazenekara, a *Grazioso* szintén részt vesz a lovári mise bemutatásában. 2007 őszén azzal a céllal alakult az együttes a Filharmonikusok válogatott művészeiből, hogy minél szélesebb körben megismertessék és megszerettessék a vonós kamarazenét. A *Grazioso* első művészeti vezetője *Kocsis Zoltán* volt, aki karmesterként és zongoraművészként is kitűnő figyelemmel kísérte az együttes munkáját. A *Grazioso* vonós kamarazenekar alapítója *Detvay M. Marcella*, koncertmestere *Bangó Ferenc*, aki a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem különleges tehetségek osztályának hallgatója volt. A számos hazai és nemzetközi verseny díjával elismert hegedűs 1998 óta tagja, 2015 óta koncertmestere a Nemzeti Filharmonikus Zenekarnak. Hasonló szerepkörben hallhatjuk őt 2007 óta a *Grazioso* kamarazenekarban. *Bangó Ferenc* a Solti Kamarazenekarnak is tizenkét éve koncertmestere, 2014 óta tagja a világhírű Kodály Vonósnégyesnek.

A „Le Devleske” ősbemutatóján közreműködik *Farkas Rózsa*, Liszt- és Artisjus díjjal elismert cimbalomművész. Két ismert s rendkívül tehetséges énekest, *Szőke Nikolettát* és *Takács Nikolaszt* is hallhatjuk a mise ősbemutatóján. *Szőke Nikoletta* montreux-i versenygyőztes, Junior Prima díjas előadó, az ország egyik legnépszerűbb dzsesszénekesnője. *Takács Nikolasz* harminckétszeres platina- és aranylemezes előadóművész, többszörös Fonogram díj-jelölt. A remek hangú kalapos srácot az ország egy televíziós tehetségkutató műsorából ismerte meg.

A nagyszerű zenészek, énekesek összhangját a nemzetközileg is elismert isztambuli születésű magyar karmester, *Alpaslan Ertüngaalp* teremti meg, aki 2002-ben az athéni Mitropoulos Nemzetközi Karmester-verseny győztese volt. Ma már világszerte a magyar karmesteriskola kiváló képviselőjeként ismerik el. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetemen a filozófiai doktori iskola doktorandusza.

A „Roma mise” ősbemutatóját szeptember 1-jén, 19.30-tól Budapesten a Szent István-bazilikában tartották meg, de szeptember 9-én a Hungexpón, a szentmise keretein belül ismét felcsendültek a műtetei.

NEK Titkárság

„45 ezer ember előtt
léphettem fel a fesztivál
nagyszínpadán, ahol az
iskolai szekálások ellen
szólaltunk fel...”

Felvégi Andrea és Lukács Dávid
felvételei

